

Lisa 3: Mahemajanduse valdkond 2024. aastal

Mahemajanduse valdkonnas toimus ÜhendPIP-2 raames 29 üritust ja anti välja viis teabematerjali. Mahepõllumajanduse algõppe infopäevad (3) korraldati ÜPP valdkonna raames

Tegevus	Kuupäev	Osalejate arv
Maitse- ja ravimtaimkasvatus Pärnumaal	06.06.2024	22
Materjal – Mahepõllumajandus Eestis 2023 (aastaraamat)	mai	
Mahetaimkasvatus Ida-Virumaal, Mägi põllu	10.07.2024	19
Mahetaimkasvatus Tartumaal, Valguta	16.07.2024	27
Mahetaimkasvatus Võrumaal, Mõniste	25.07.2024	37
Esitlus - Mahe musta sõstra, astelpaju ja õunapuu kasvatus tehnoloogiad. Polli	06.08.2024	24
Maheloomakasvatus, Harjumaa. Allika	04.09.2024	24
Mullaviljakus ja kompostimine. Pärnumaa	19.09.2024	25
Maheköögiviljakasvatus Tartumaal (Äksi)	04.10.2024	20
Mahepõllumajandus ettevõttes. Hiiumaa	10.10.2024	31
Mahemesindus Põlvamaal. Otpää	25.10.2024	16
Ettevõtetes toimuvad infopäevad - 4 tk -piimakarjakasvatus, lambakasvatus, lihavesikakasvatus, taimkasvatus	20.11.2024	15
Mahepõllumajanduse aastakonverents, Tartu ja veeb	26.11.2024	208
Taimkasvatus	27.11.2024	15
Maheveisekasvatus Valgamaal. Vilsi	29.11.2024	32
Loomakasvatus - linnukasvatus	29.11.2024	51
Mahemesindus, järelevalve. Veebis	30.11.2024	27
Mahepõllumajanduse järelevalve - 4 tk	04.12.2024	17
Taimkasvatus, loomakasvatus -3 tk	05.12.2024	87
Taimkasvatus, loomakasvatus -3 tk	06.12.2024	86
Mahelihaveisekasvatus Jõgevamaal, Puutsa	11.12.2024	18
Mahepõllumajanduse järelevalve - 4 tk	17.12.2024	30
Mahepõllumajanduse järelevalve - 4 tk	17.12.2024	18
Mahelambakasvatus välislektoriga. Veebis	27.12.2024	72
Teabeleht – Aktuaalset mahepõllumajandusest	Detsember	
Teabeleht – Aktuaalset mahepõllumajandusest	Detsember	
Ajakiri – Mahepõllumajanduse Leht	November	
Ajakiri – Mahepõllumajanduse Leht	Detsember	

Valdkond: Mahetaimekasvatus

Mahetaimekasvatuse infopäev ettevõtte külastusega

Ametlik tellimuse vorm: Ettevõtetes toimuvad infopäevad vähemalt 3 ak tundi, jrk nr 2

Aeg: 10. juuli 2024 k 11:00-15:30

Koht: Ida-Virumaa Talupidajate Liit ja Mägipõllu talu, Ida-Virumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös EMÜ Mahekeskusega

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopäev-8/>

Foto: E. Peetsmann

Sündmuse lühikirjeldus: Mitmekesistamise tähtsusest, võimalustest ja headest praktikatest (külvikord, haljasväetised ja vahetõuad) tegid ettekanded Liina Talgre ja Anne Luik Eesti Maaülikoolist. Päeva teises osas külastati Mägipõllu talu põlde, kus Sander Sarap tutvustas ettevõtte tegemisi, külvikordasid ja tehnoloogiaid.

Demonstreeriti CrimperRolleri töötamist rohumaal. Masin muljub maha haljasväetise taimed ja töötleb mullapinna kergelt läbi. Demos kasutati CrimperRollerit koos otsekülvikuga. Lisaks demonstreeriti AGUIRRE firma otsekülvikut, millel on võrreldes teiste sama suurte külvikutega väiksem veojõuvajadus, mis omakorda võimaldab kasutada väiksemat traktorit, vähendada kütusekulu ja mulla tallamist.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud: Osalejad jäid infopäevaga väga rahule. Edaspidi soovitakse kindlasti selliste praktiliste õppepäevade jätkumist. Maheettevõtete külastamine ja teiste tootjatega kogemuste vahetamine on osalejate hinnangul väga kasulik, samuti hinnati laialdast teemaderingi.

Ettepanekud järgmiste õppepäevades osas: põllukultuuride erinevad kasvatustehnoloogiad, maheteraviljakasvatusele sobivad sordid, taimede valik heina- ja karjamaade rajamisel, piimatöötlemine (juustu valmistamine väikeettevõttes).

Mahetaimekasvatuse infopäev ettevõtte külastusega

Ametlik tellimuse vorm: Ettevõtetes toimuvad infopäevad vähemalt 3 ak tundi, jrk nr 2

Aeg: 16.07.24 k 10:00-14:30

Koht: Valguta seltsimaja, pärast lõunat Viksi OÜ põldude külastus, Tartumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös EMÜ Mahekeskusega

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopäev-9/>

Foto: E. Peetsmann

Sündmuse lühikirjeldus: Mitmekesistamise tähtsusest, võimalustest ja headest praktikatest (külvikord, haljasväetised ja vahekultuurid) tegid ettekanded Liina Talgre ja Anne Luik Eesti Maaülikoolist. Heiko Viksi tutvustas Viksi OÜ põlde ja tehnoloogiaid. Arutleti selle üle, kuidas toitainevaestel ja liivastel muldadel otstarbekalt majandada (külvikord, väetamine, harimine). Ettevõtja kasutab nii sügisküüdi kui ka minimeeritud mullaharimist. Arutleti selle üle, milliste kultuuride viljelemisel saab/ei saa hästi kasutada minimeeritud mullaharimist. Jagati kogemusi mahetootmises lubatud väetiste kasutamisest ja nende mõjust mullale ja saagile. Mullaviljakuse parandamiseks kasutatakse ettevõttes kanasõnnikut ja mineraalset kompleksväetist Ecoplant ning happelisi muldi lubjatakse.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejad jäid infopäevaga väga rahule, teemasid peeti osalejate poolt oluliseks ja oodatakse veel sarnaseid õppepäevi, kus koos on nii teooria kui ka praktilised kogemused, tootmisettevõtete külastused.

Ettepanekud teemade osas: väetiste kasutamine mahetootmises koos võrdlusandmetega (kulu sisenditele, kasumlikkus); (rukki)põhu koristus- ja kasutamismõisted (nt aianduses ja loomakasvatuses); haigused ja hallitused ning nende ennetamine ja tõrje mahetootmises; tatra kasvatamiseks sobivad muldad ja tehnoloogiad.

Mahetaimekasvatuse infopäev 25.07

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega, jrk nr 2

Aeg: 25.07.24 k 13:00-16:30

Koht: Võrumaa, Haavitus talu Mõnistes

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutusega

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopaev-10/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäeval tutvustas Madis Kängsep oma Võrumaal Mõnistes asuva Haavistu talu tegevust. Ettevõttes on ligi 400 hektarit põllumajandusmaad. Kasvatatakse rukist, sh suhteliselt suurel pinnal Sangaste rukist, kaera, talinisu, tatart. Külvikorras on liblikõielised heintaimed haljasväetiseks, katsetatakse ka erinevate vahekultuuride kasvatamisega varem koristatavate kultuuride järel. Enamasti on tegu künnipõhise harimisega, kuid võimalusel igal aastal ei künta.

Fotod: Airi Vetemaa

Ettevõttes on valdavalt tegu keerulise maasiku ja väheviljakate muldadega. Tähelepanu pööratakse ka maastikulisele mitmekesisusele ja elurikkuse säilitamisele nt põlluäärtes. Ettevõtte lisategevusteks on

pärandniitude hooldamine. Kristjan Tiideberg juhtis arutelu osalejatega ja kommenteeris erinevate agrotehnoloogiliste võtete positiivseid ja negatiivseid külgi.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejate tagasiside oli väga positiivne. Toodi esile, et oli väga hea, et lisaks tootjale oli juures spetsialist, kes kommenteeris tootja tegevust ning pakkus ka alternatiivseid lahendusi. Leiti, et teiste tootjate kogemuste kuulamine on väga huvitav ja alati leiab aspekte, mida ka oma ettevõttes saab rakendada. Tagasisides märkiski enamik vastanutest, et saavad päris palju saadud infot kasutada. Oodatakse sarnaste päevade ja tootjate külastuste jätkumist.

Ettepanekud teemade osas: Temaatiliselt toodi välja minimeeritud harimine, sertifitseeritud seemne kasvatuse ning edasine käitlemine (ühtlasi ka külaskäik sellega tegelevasse ettevõttesse), erinevad maaharimise seadmed ja võtted, rüpsi maheviljelus, umbrohutõrje.

Mahetaimekasvatuse infopäevad välislektoriga

Aeg: 05.12.24 k 14:00-17:30

Koht: Zoom

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopaev-valislektoriga-i/>

Aeg: 06.12.24 k 14:00-16:40

Koht: Zoom

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopaev-valislektoriga-ii/>

Sündmuse lühikirjeldus:

Kahel järjestikusel päeval toimusid sama välislektoriga infopäevad. Lektor oli Richard Gantlett, pikaajalise kogemusega Inglismaa mahepõllumees, kes kasvatab Yatesbury Farmis ligi 700 hektaril teravilja ja söödakultuure ning peab ca 300-pealist aberdiin-anguse lihavedeliku. Ta on ka teadlane, kes oma doktoritöö tegi just enda ettevõtte tootmisele tuginedes. Richard Gantlett on külalislektor Readingi ülikoolis ning on uurinud mullaviljakusega ja süsiniku sidumisega seotud aspekte ja avaldanud teadusartikleid.

Esimesel päeval alustas lektor Yatesbury farmi tutvustusega ning kirjeldas, kuidas ettevõttes seotakse kümme korda rohkem süsinikku kui emiteeritakse. Ta kirjeldas oma mitmekesist tootmissüsteemi, kus põldudel kasutatakse minimeeritud harimist ja kus külvikorras on liigirikka taimikuga lühiajalised rohumaad. Viimastel on ka oluline roll selles, et farm on märkimisväärne süsiniku siduja ning et mulla kvaliteet järjest parem. Lisaks arutles ta laiemalt põllumajanduse olukorra üle, kuidas aidata kaasa headele lahendustele leidmisele ja rakendamisele ning tehnoloogia osale probleemide lahendamisel. Seejärel tegi ta sissejuhatuse umbrohtude teemasse, käsitledes nende toimimist ja rolli põldudel.

Teisel päeval keskendus ta umbrohu kontrolli praktilistele meetmetele mahepõllukultuuride kasvatuses. Ta arutles meetmete positiivsete ja negatiivsete külgede üle ning rõhutas süsteemse lähenemise vajalikkust. Ta rõhutas, et farm on organism ning tõi välja, kuidas integreerida umbrohutõrje majandamissüsteemi. Seejärel käsitles lektor taas laiemaid teemasid, nagu põllumajandussüsteemide ümbermõtestamine ning milline võiks olla põllumajanduse tulevikuvision ja kuidas selleni jõuda.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud: Osalejad jäid nii lektori kui ka teemadega väga rahule ning märkisid valdavalt, et said suhteliselt palju uut infot. Teemakäsitlemist peeti vajalikuks. Leiti, et oleks väga kasulik

tutvuda selliste eesrindlike tootjatega nende tegevuskohas, käia sealsetel põldudel ja tutvuda lähemalt tehnoloogiatega.

Oluliste teemadena, mida soovitakse, et edaspidi infopäevadel käsitletaks, märgiti otsekülv ja miniharimine mahetootmises, rohumasegude koostamine, karjatamise kaasamine külvikordadesse, erinevate põllukultuuride kasvatamine, omavahel sobivad kultuurid, probleemsemad umbrohud ja nende kontrolli all hoidmine (orashein, põldohakas, tuulekaer jt), põllukultuuride probleemsemad kahjurid ja haigused ning nende kontrolli all hoidmine, süsinik ja süsiniku sidumine.

Samas leidis ka neid, kes märkisid, et tootjatel on praegu kahjuks kõige aktuaalsem teema ellujäämine ning selles olukorras on keeruline uusi võtteid katsetada ja proovida oma tootmist paremaks muuta.

Valdkond: Maheaiandus

Maitse- ja ravimtaimkasvatuse

Ametlik tellimuse vorm: Ettevõttes toimuvad infopäevad

Aeg: 6. juuni 2024 k 12:00-16:00

Koht: Tamme Aiandustalu, Pärnumaa, <https://tammetalu.eu>

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/maitse-ja-ravimtaimkasvatuse-infopaev/>

Osalejad: 22 inimest

Sündmuse lühikirjeldus: Infopäeval keskenduti maitse- ja ravimtaimkasvatusele Tamme Aiandustalu näitel ning tutvustati ettevõttes kasutatavaid kasvatustehnoloogiaid, kus rõhk on järjest rohkem nihkunud istikute kasvatamisele. Viimaseks otstarbeks on rajatud uus kasvuhoone. Käsitleti väetisi, väetamise võimalusi, erinevaid multše ja erinevate taimeliikide omadusi. Samuti seda, kuidas ettevõtte oma toodangut väärindab ja turundab. Rajamisel on uued väärindamise ruumid ja kohvik/pood, et pakkuda laiemat valikut istikuid ning tarbijatele paremat külastuskogemust. Ettevõtet ja kasutatavaid tehnoloogiaid tutvustas Heli Viedehof.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud: Osalejate tagasiside oli väga positiivne. Leiti, et väljapaistvaid maheettevõtteid on väga huvipakkuv külastada ning saab erinevaid praktilisi nippe, mida ka oma ettevõttes rakendada. Kindlasti leiti, et ettevõtete külastused peaksid jätkuma, samas teatud kitsamaid teemasid võiks kajastada ka veebikoolitusel. Praegu nt pole mahetootmises head lahendust potis kasvatatavate istikute väetamiseks, siin leiti, et oleks vaja seda infot otsida ka teistest riikidest. Erinevalt teistest valdkondadest, pole maitse- ja ravimtaimkasvatajatele seni PIP raames korraldatud ühtegi õppereisi teistesse riikidesse, sealt saab aga palju inspiratsiooni ja ka rakendatavaid lahendusi. Samuti rõhutati, et selliste infopäevade raames saavad samase valdkonna tootjad omavahel suhelda ning sellest on arenenud mitmedki koostööd. Ka käesoleval infopäeval vahetati kontakte ja plaaniti koostöövõimalusi.

Esitluspäev: Mahe astelpaju-, õuna- ja sõstrakasvatuse

Tellimuses Esitlustegevus: Mahe musta sõstra, astelpaju ja õunapuu kasvatustehnoloogiaid, jrk nr: 9

Aeg: 06.08.24 k 10:00-15:00

Koht: Eesti Maaülikooli Polli Aiandusuuringute keskus, Viljandimaa

Korraldaja: Eesti Maaülikool

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemarja-ja-puuviljakasvatuse-esituspaev-pollis-2/>

Sündmuste **lühikirjeldus**: Päeva esimeses osas toimusid ettekanded ja teises osas ringkäik Polli mahekatse- ja mahetootmise aedadesse. Mardikalistest (elutsükkel, tõrje) tegi ettekande Anne Mürk. Pearõhk oli harilikul maipõrnikal, keda võis sel kevadel väga massiliselt näha. Reelika Rätsep tegi ettekande astelpaju, sõstarde ja õunte viljade kvaliteedist ja viljade saagikorisuse kõrvalsaaduste väärdamisest. Kersti Kahu tutvustas ploomisorte, mis on viimaste aastate küllaltki ekstreemsetele ilmaoludele vastu pidanud ja annavad ka 2024. aastal rikkaliku saagi. Keskvälmivaid ploomisorte oli võimalik ka väikesel näitusel näha ja vilju maitsta.

Maheaias tutvustas Kersti Kahu astelpaju- ja õunapuusorte, teemadeks erinevate sortide sobivus, väetamine ja taimekaitse mahekasvatuses. Maitsta sai õunasordi 'Valge klaar' vilju, kelle algpuu, kust paljundusoksad maheaias kasvavate puude jaoks võeti, oli üle 100 aasta vana. Astelpaju istandiku juures arutati astelpajukärbe probleemi – kahjuks ei ole Eestis leitud head lahendust selle kahjuri tõrjeks. Maheaias on kollaseid liimpüüniseid osutunud üheks tõhusamaks tõrjevõimaluseks. On mahe astelpaju aedu, kus astelpajukärbes teeb nii tõsist kahju, et marjade korjamine end ära ei tasu. Sama probleem on ka tavatootmises. Toivo Univer tutvustas õunapuude kasvatust erinevatel vegetatiivalustel. Osalejad said näha erinevate vegetatiivalustel kasvavate puude kasvatugevust ja ülevaate nende saagikusest. Oli madalaid puid, kus puude kõrgus jäi 1,5-2,0 m vahele, oli ka tugevamal alusel õunapuid, kus puude kõrgus oli 3 m ja rohkem. Osalejatele ei jäänud märkamata ka õunapuudel esinevate kahjurite ja haiguste poolt tekitatud kahju. Õunapuu lehtedel avastati nii jahukaste kui ka õunapuu pahklesta kahjustusi. Edasi suunduti mahe sõstraeda, kus Ave Kikas tutvustas mahekuslapuu ja -sõstraistandikke. Räägiti nii istandike rajamisest, sortidest, koristusest, paljundamisest kui ka väetamisest. Eriti huvitas osalejaid lehe kaudu väetamine ja umbrohutõrje.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud. Osalejad jäid esitlustegevusega väga rahule ja oodatakse juba järgmisi õppepäevi. Maheaias toimunud ringkäik oli osalejate sõnul kõige õpetlikum. Meeldis, et suurt osalejate arvu arvestades kasutati kõlarit, et kõik räägitut hästi kuuleksid.

Ettepanekud teemade osas: praktiline koolitus viljapuude paljunduse, aluste kasvatamise ja pookimise teemal, viljapuude ja astelpaju hooldus-noorendusloikus; mahemaasikakasvatus, mahevaarikakasvatus, taimekaitse maheaianduses, mobiilsed kanatraktorid põllul.

Mahe mullaviljakus ja kompostimine

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega jrk nr: 1

Aeg: 19.09.24 k 10:00-16:00

Koht: Klaara-Manni puhkekeskus, Pärnumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutusega

Fotod: Airi Vetemaa

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-mullaviljakasvatuse-ja-kompostimise/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Eelkõige köögiviljakasvatatajatele suunatud infopäev jagunes erinevateks osadeks. Klaara-Manni Puhke- ja Seminarikeskuses pidas põhiloengu Iain Tolhurst 'Tolly' Suurbritanniast, rohkem kui 40-aastase kogemusega maheköögiviljakasvataja ettevõttes Tolhurst Organic <https://www.tolhurstorganic.co.uk/>. Tema ingliskeelne ettekanne tõlgiti eesti keelde. Põhiteemadeks olid mulla hea seisundi ja mullaviljakuse olulisus, selle tagamise peamised võtted Tolhurst Organic ettevõtte näitel. Samuti käsitleti turbale alternatiivse värskest puiduhakkest substraadi valmistamist istikutele ja taimede ettekasvatamist. Oluline teema oli värske puiduhakke ja puiduhakke komposti valmistamine ja kasutamine mulla seisundi parandamiseks.

Komposti kasulikkusest mullale, taimetele ja aednikule rääkis Mart Ruumet ettevõtte Matogard OÜ. Seejärel suunduti köögiviljapõllule, kus Iain Tolhursti juhendamisel hinnati mulla olukorda ning anti soovitusi mulla seisundi parandamiseks. Küllastati ka ettevõtte Matogard kompostivalmistamise platse ja tutvustati sealset tehnoloogiat.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejad andsid infopäevale väga hea tagasiside. Osalejad rõhutasid välislektori muljetavaldavat kogemust maheköögiviljakasvatuses ja mõnevõrra teistsuguse lähenemise uudsust, kuid potentsiaalselt vägagi praktilist võimalust ka meie tootjatele. Väga huvitavaks hinnati ka Matogardi kompostiväljakute külastust ja infot kompostimise tehnoloogiate kohta. Sooviti ka õppereisi Tolly ettevõttesse ja ka teistesse suure praktilise kogemusega Inglismaa mahetootjate juurde. Komposti ja väetamise teemat sooviti samuti rohkem käsitleda. Tõdeti, et maheköögivilja kasvatamine on Eestis nõrgal järjel ja vajaks kindlasti jätkuvat info toomist teistest riikidest.

Maheköögiviljakasvatuse infopäev ettevõtte külastusega

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi, jrk nr: 2

Aeg: 04.10.24 k 11:00-14:30

Koht: Ettevõtte Voorepealse Mahetalu (Äksi) & Juulamõisa kohviku seminariruum (Juula), Tartumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahekoogiviljakasvatuse-infopaev-tartumaal/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Küllastati ettevõtet Voorepealse Mahetalu, kus tegeletakse maheköögiviljakasvatusega ja müüakse seda nii jaekaubandusse kui ka töötlejatele. Ettevõtet tutvustas Margus Pau. Tutvuti ettevõtte tehnikaga, pikemalt tutvustas Margus Pau umbrohutõrjeks vajalikku tehnikat, kastmissüsteemi ja vahetult kasvatamist. Räägiti külvikorrast ja erinevate kultuuride kasvatustehnoloogiast.

Pärast ettevõtte tutvustust arutati erinevate maheköögiviljakasvatusega seonduvate teemade üle, rõhk oli maheköögivilja- ja kartuli turustusvõimalustel. Osalejad jagasid oma kogemusi erinevate kultuuride (k.a kartuli) kasvatamisel. Arutelu juhtis Merit Mikk

Fotod: M. Mikk

Osalejate tagasiside ja ettepanekud: Osalejad pidasid infopäeva väga huvitavaks. Leiti, et teiste praktikute kogemuste kuulamisel leiab alati midagi, mida ka oma ettevõttes saab rakendada. Sooviti selliste ettevõtetes toimuvate infopäevadega jätkamist. Mitmed tootjad ütlesid, et hädavajalik oleks ka välismaiste maheköögivilja- ja kartulikasvatusega tegelevate ettevõtete külastamine, sest Eestis pole suuremaid mahekasvatusega tegelevaid ettevõtteid. Sooviti kuulata ka välisloktoreid.

Ettepanekud teemade osas: mahekartulikasvatus; uuemad tehnoloogiad, mis aitaksid tööjõukulusid vähendada; umbrohutõrjeks kasutatavad tehnoloogilised lahendused; maheköögiviljakasvatuse majanduslikud aspektid ja kasumlikkus.

Valdkond Maheloomakasvatus

Maheloomakasvatuse infopäev ettevõtte külastusega

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 6 ak tundi. jrk nr: 1

Aeg: 04.09.24 k 11:00-16:00

Koht: Allika talu (Allika küla) & Haiba Rahvamaja, Harjumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahepaev-allika-talus/>

Sündmuse **lühikirjeldus:** Infopäev oli suunatud mahelamba- ja mahelihaveisekasvatajatele. Peamisteks teemadeks olid loomade talvine pidamine, rohumaade majandamine ja väiketapamaja töö ning erinevad aktuaalsed maheloomakasvatuse teemad.

Infopäeva esimeses osas tutvustas Allika Talu OÜ tegevust peremees Argo Allikmets. Lambaid ja veiseid peetakse aastaringsest väljas, praktiseeritakse portsjonkarjatamist. Ettevõtte on oma väike konteinertapamaja, osutatakse teenust ka teistele lambakasvatajatele. Arutati selle üle, et tootjatel kulub info otsimisele ja bürokraatialle ebaproportsionaalselt palju aega. Põldudel ja rohumaadel käies ning loomakasvatuse ja väiketapamajaga tutvudes tekkis osalejatel palju küsimusi ja pärast lõunat jätkati neile vastamisega. Pärast seda räägiti erinevatest maheloomakasvatajatele olulistest aktuaalsetest teemadest, lektoriteks olid Ell Sellis ja Merit Mikk. Suur huvi oli uuemate mahetootmise vormide (nt tootmisüksuse ja tegevuste kirjeldus, ennetus- ja ettevaatusabinõude plaan) täitmise soovitude ja e-põlluraamatut puudutava vastu. Infopäev läks osalejatele soovil plaanitust pikemaks.

Fotod: M. Mikk

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Infopäeva programmiga jäid kõik tagasisidet andnud osalejad väga rahule. Valdav osa vastas, et saab saadud infot suhteliselt palju oma ettevõttes kasutada. Meeldis, et tutvustati põhjalikult kogu ettevõtte tegevust, eraldi toodi mitmel juhul välja konteiner-tapamaja tutvustus, mis andis palju infot selle kohta, kuidas võimalikult lihtsalt lahendada loomade tapmist-lõikust. Veel toodi välja Ell Sellise ettekandest saadud info, mis andis häid praktilisi soovitusi mahenõuete paberipoolega toimetulekuks. Leiti, et nendele teemadele võiks mõnel infopäeval rohkem aega pühendada.

Ettepanekud teemade osas: saaduste väärindamine, lihatoodete valmistamine ja turustusvõimalused; lammaste lihalõikuses kasutatavad erinevad lõikuskeemid; erinevate väiketapamajade tutvustused; maheloomakasvatatajale sobivad külvikorrad; agrotehnilised võtted, mis aitaksid tagada mahevilkakasvatases suurema saagikuse ja kasumlikkuse.

Mahelambakasvatuse infopäev

Tellimuses: Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega jrk nr: 7

Aeg: 27.12.24 k 15:30-19:00

Koht: Zoom

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahelambakasvatus-valislektoriga/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäeva teemaks oli tõhus ja jätkusuutlik ussitõrje mahelambakasvatases: kuidas kasutada looduse pakutud võimalusi. Lektoriks oli praktiseeriv veterinaararst ja Cambridge'i Ülikooli õppejõud James Patrick Crilly Suurbritanniast. Ta on oma igapäevatöös spetsialiseerunud just lammastele. Välislektori ettekande tõlkis eesti keelde Katrin Tähepõld, kes jagas ka Eesti oludest lähtuvaid kommentaare.

Infopäeval räägiti, miks me peame parasiidiprobleemiga tegelema, milline on nematoodide mõju lammastele, milline on nematoodide arengutsükkel ja kuidas selle teadmisega arvestamine aitab nakkuskoormust madalal hoida. Räägiti ka roojaproovide võtmise olulisusest ja sellest, millal ja kuidas seda teha. Tutvustati erinevaid ennetavaid meetmeid, mis aitavad probleeme vältida, nt karjatamise planeerimine ja sobilikud karjatamispraktikad, erinevate loomaliikide kooskarjatamine, sööda hea kvaliteedi tagamine, bioaktiivsed söödataimed jm. Ettekanne sisaldas palju viiteid erinevatele teadusuuringutele.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejate tagasiside oli väga hea. Küsimusele, kuidas jäite rahule infopäeva teema valikuga, vastasid peaaegu kõik tagasisideküsitlusele vastanud, et jäid väga rahule. Ka lektori teadmisi ja ettekandmisoskust peeti väga heaks. Paar osalejat tõi välja, et õhtupoolik sobib veebikoolitusteks hästi.

Ettepanekud teemade osas: lammaste tervist puudutav; taimed ja taimsed preparaadid ussitõrjeks; rohumaade jätkusuutlik majandamine; mahetootmisel sobivad lammaste söödaratsioonid ja talvise söötmise korraldamine; lammaste aastaringne väljaspidamine; turustusvõimalused (head kogemused teistelt kasvatajatelt); mida teha lammaste villaga; teiste tootjate kogemused kiskjaennetusega. Huvi on ka erinevate uute **videofilmide** vastu.

Mahemesinduse infopäev ettevõtete külastusega

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 6 ak tundi

Aeg: 25.10.24 k 13:00-18:30

Koht: Ettevõtted Sangaste Mesi OÜ & Otepää Mahe OÜ, William Willa seminariruum

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös MTÜ-ga Eesti Mahemesinikud

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemesinduse-infopaev-5/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Tutvuti külastatavate ettevõtete meetootmise, tootearenduse ja toodete turustamisega. Ettevõtet Sangaste Mesi OÜ tutvustas Rein Männiste, kes andis ülevaate kogu ettevõtte tegevusest ja kasutatavast inventarist. Detailsemalt käsitleti vaha käitlemist ja mesilasvahast kärjepõhjade valmistamist, ettevõtte pakub ka mahevahast kärjepõhjade tegemise teenust tellija enda vahast. Otepää Mahe OÜ tegevust tutvustas Ants Orasson. Tutvuti ettevõtte tegevuse, mesindusruumide ja inventariga ning arutleti mahe- ja tavamee tootmise erinevuste üle ning mee turustamise teemadel. Pärast ettevõtete külastust võeti päev kokku seminariruumis. Osalejaid andsid tagasisidet nähtu-kuuldu kohta ja arutleti erinevatel aktuaalsetel mahemesinduse teemadel. Arutelu juhtis Merit Mikk.

Fotod: M. Mikk

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Saadud infoga jäid kõik tagasiside küsitlusele vastanud osalejad väga rahule. Nad said kas palju või suhteliselt palju infot, mida oma ettevõttes kasutada. Infopäeva ajal, pärast ettevõtete külastusi, toimunud tagasiside ringi ajal mainisid osalejad, et nad said oma ettevõtteid tutvustanud mesinike käest häid praktilisi soovitusi ja nägid mitmeid võtteid, mida soovivad ka oma mesilates katsetada. Ka edaspidi sooviti selliseid infopäevi, mille üheks osaks on mõne mesila külastus.

Ettepanekud teemade osas: mesilaste aretus; mesilasemade kasvatamine; varroalestaga toimetulek mahemesilas; ameerika haudmemädanik; kärjepõhjade valmistamise detailne tutvustus; mahemee müügi võimalused.

Mahemesinduse infopäev / Mahepõllumajanduse järelevalve

Tellimuses: Infopäev veebis lektoritasuga, jrk nr 4

Aeg: 30.11.24 k 13:00-16:20

Koht: Zoom

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös MTÜ-ga Eesti Mahemesinikud

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemesinduse-infopaev-6/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäeva esimene osa keskendus mahemesinduse probleemsematele nõuetele ja järelvalvema seonduvale. Anti ülevaade, mis andmeid ja millal on mahemesinikul vaja erinevatele ametkondadele esitada. Osalejate soovil anti infot ka mesilate registreerimise ja perede arvu teatamise kohta. Lektoriks oli Aivar Raudmets.

Infopäeva teises osas rääkis loomaarst ja usaldusmesinik Hagbard Räis mesilaste haiguste ja varroalestaga toimetulekust mahemesilas. Varasemat tagasisidet arvestades keskenduti haiguste poolelt ameerika haudmemädanikule. Rõhutati ennetusmeetmete, puhastamise ja desinfitseerimise olulisust. Teiseks teemaks oli paljude mesinike jaoks väga oluline teema - varroalesta tõrje mahemesilas. Räägiti seirest, anti ülevaade varroositõrje võimalustest mahemesilas, anti soovitusi, millise ravistrateegia võiks olenevalt mesila suurusest valida ja kuidas ravi mõju seirata.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Infopäeva teemade vastu oli huvi suur ja see kestis planeeritust veidi kauem. Osalejate tagasiside oli väga hea, kiideti professionaalseid lektoreid. Paljud mesinikud käivad ka mujal tööl ja mitmel juhul mainiti, et **laupäevane** päev väljaspool aktiivset mesindushooaega sobib hästi veebikoolituseks. Sooviti ka õhtusel ajal toimuvaid infopäevi. Samaseid veebi teel toimuvaid paarile teemale keskendunud üritusi soovitakse ka edaspidi. Samuti on huvi mahemesilates toimuvate koolituste vastu, teisi mesilaid külastades leiab alati midagi sellist, mida enda mesilas katsetada.

Maheveisekasvatuse infopäev ettevõtte külastusega

Tellimuses: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi, jrk nr: 2

Aeg: 29.11.24 k 11:00-15:00

Koht: Ettevõtte Vilsa OÜ (Patküla) ja Marja talu (Kirikuküla), Valgamaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahelihaveisekasvatuse-infopaev-ettevotte-kulastusega/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäeva peamisteks teemadeks olid erinevad vasikate võõrutuse võtted ja lihaveiste talvine pidamine. Alustati Marja talu seminariruumis vasikate võõrutuse teemaga. Kõik osalejad tutvustasid lühidalt, kuidas see neil korraldatud on ja kuidas toimib. Pärast seda tegi Airi Külvet ettekande, kus rääkis erinevatest võõrutusviisidest, mis uuringute alusel võimalikult vähe loomadele stressi tekitavad ja juurdekasvu pidurdavad. Ta viitas erinevatele teadusuuringutele ja näitas teiste riikide kogemuse kohta videoid. Teiseks teemaks, millest detailsemalt räägiti, oli talvised pidamisviisid. Kuulati Airi Külveti ja Tiina Tomsoni kogemusi ja arutati nende üle.

Pärast lõunat külastati mahelihaveisekasvatusega tegelevat ettevõtet Vilsa OÜ (<https://vilsiangus.ee/>), kus tutvuti just toimuva vasikate võõrutusega, talvise söötmise korraldusega, räägiti nn rullkarjatamisest ja aretusest. Ettevõtet tutvustas Tiina Tomson. Küsiti palju küsimusi ja arutati nähtu üle.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejate andsid positiivset tagasisidet. Leiti, et teiste praktikute kogemuste kuulamine on väga huvitav ja alati leiab mingeid asju, mida ka oma ettevõttes saab rakendada. Positiivsena toodi välja see, et kombineeritud oli ettevõtte külastus, loeng ja osalejate vaheline kogemuste vahetamine. Meeldis, et kohe alguses kaasati osalejaid, see tekitas mõtteid ja elavdas arutelu ka päeva teises pooles. Ka infopäeva ajal näidatud videofilme peeti asjakohasteks ja informatiivseks. Meeldis ettevõttes nähtud loomade söötmise korraldus. Mainiti, et tore, et ikka mahelihaveisekasvatajaid

oma argipäeva mullist välja tuuakse. Sooviti sarnaste praktiliste ettevõtte külastust sisaldavate infopäevadega jätkamist.

Ettepanekud teemade osas: veiste aastaringne väljaspidamine; rullkarjatamine (*bale grazing*); veiste terviseprobleemid; karjatamise planeerimine; rohumaade uuendamine; kuidas PRIA ja PTA nõudmiste virvarris iseendaks jääda.

Mahelihaveisekasvatuse infopäev

Tellimuses: Infopäev välislektoriga ja/või tõlkega 6 ak tundi, jrk nr: 5

Aeg: 11.12.24 k 11:00-16:00

Koht: Puutsa talu (Tõrve) & Kursi Suvemõis (Laasme), Jõgevamaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/maheveis/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäeva peamiseks teemadeks oli lihaveiste söötmise planeerimine. Põhirõhk oli talvise söötmise korraldamisel (k.a talvine nn rullkarjatamine (*bale grazing*)) ja paindliku portsjonkarjatamise tutvustamisel. Infopäev algas Airi Külveti Puutsa talu kogemuste tutvustusega. Küllastati sel aastal rajatud portsjonkarjatavat paljuliigilist lühiajalist rohumaad ja talvel rullkarjatavat rohumaad. Praktiliste kogemuste tutvustamisele järgnes Stefan Gernerti ettekanne koos aruteluga.

Kogu infopäeva ajal toimus väga elav arutelu, osalejatel oli nii ettevõtte külastuse ajal kui Stefan Gernerti ettekande ajal palju küsimusi ja kommentaare, mida jooksvalt ka arutati. Suur osa küsimustest oli seotud erinevate kuulnud/nähtud praktikate ajamahukuse ja majandusliku poolega.

Kahjuks jäi väga suur osa registreerunud osalejatest erinevatel põhjustel (peamiselt haigestumine) tulemata, peaaegu kõik neist teatasid sellest eelmisel päeval või sama päeva hommikul.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Kõik tagasisidet andnud tootjad jäid saadud infoga väga rahule. Valdav osa leidis, et sai suhteliselt palju või palju uut infot. Infopäeva korraldusliku poolega jäid kõik vastanud samuti väga rahule. Eraldi toodi välja, et teoreetilise teadmise ja praktilise poole kombineerimine sama infopäeva raames on väga tervitatav. Leiti, et infopäev aitas tähelepanu juhtida sellele, kui oluline on talvel kogu aasta peale ette mõelda, et kõige kiiremal ajal ei peaks planeerimisega tegelema.

Ettepanekud teemade osas: sõnnikumajanduse korraldamine; sõnniku kompostimine; portsjonkarjatamise puhul jootmise korraldamine; talvise rullkarjatamise puhul jootmise korraldamine; karjatamise planeerimise praktiline õpituba.

Valdkond Mahemajandus

Mahepõllumajanduse aastakonverents

Tellimuses: Ühepäevane kombineeritud konverents, jrk nr: 8

Aeg: 26.11.24 k 11:00-16:30

Koht: EMÜ peahoone (Tartu) ja Zoom

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu. Koostööpartnerid: EMÜ Mahekeskus ja Eesti Noortalunikud

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahepollumajanduse-aastakonverents-2/>

Täpsema info konverentsil räägitu kohta leiab Mahepõllumajanduse Lehe artiklist, vt <https://www.maheklubi.ee/upload/Editor/maheleht100.pdf>.

Sündmuse **lühikirjeldus**: Mahepõllumajanduse aastakonverents keskendus suures osas mahesektori tulevikule.

Konverentsi avaettekande tegi regionaal- ja põllumajandusminister Piret Hartman. Pärast teda ütles tervitussõnad Eesti Maaülikooli rektor Ülle Jaakma. Ülevaate Eesti mahesektori hetkeseisust andis Merit Mikk Mahepõllumajanduse Koostöökogust. Laiema pildi saamiseks EL-is ja mujal toimuvast oli konverentsile kutsutud rääkima kaks välislektorit – IFOAM Organics Europe president Jan Plagge ja Läti maheorganisatsiooni juht Raivis Bahšteins. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi asekanstler Madis Pärtel rääkis mahepõllumajanduse rollist ja vajalikkusest kliima- ja keskkonnanäesmärkide täitmisel. Konverentsi lõpetas paneelarutelu: Noorte nägemus põllumajanduse tulevikust. Mis peaks muutuma ja kuidas saaks paremini? Paneelarutelus osalesid vastne EPKK juht Kerli Ats, vastne ETKL juht Karl Aru, Eesti Noortalunikud juht ja Ahisilla taluaia peremees Timo Varblas, Eesti Noortalunikud juhatuse liige ja Haavistu talu peremees Madis Kängsep, Mahepõllumajanduse Koostöökogu juhatuse liige ja Äntu Mõisa juht Lauri Bobrovski. Konverentsi modereeris Harald Lepisk.

Konverentsil toimusid ka parima mahetootja ja parima mahetoote konkursside autasustamistseremooniad ja pakuti degusteerimiseks konkursil osalenud tooteid. Kuulutati välja EMÜ Mahekeskuse mahestipendiumite saajad.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Osalejate tagasiside oli väga hea. Nii teemade valiku kui ka esinejatega jäädi väga rahule. Toodi välja, et konverents andis põhjaliku ülevaate mahepõllumajanduse praegusest seisust ning ka poliitilistest suundumustest edaspidiseks. Paljudele meeldis ka see, et olid kaasatud välisesinejad. Eriti toodi esile, et sissevaade Läti olukorda oli väga huvitav ning pakkus ideid, mida ka Eestis võiks rakendada. Noorte paneel tõi esile ka mitmeid valukohti, mida on väga tähtis edasiste poliitikate kujundamisel arvesse võtta. Leiti, et selline suurem kogu mahesektori kaasav üritus kord aastas on sektori jaoks väga oluline, kohapeal osalejatele võimaldab see pauside ajal ka omavahelist arutelu. Samas oldi rahul ka sellega, et oli võimalik valida, kas soovitakse osaleda kohapeal või veebis. Konverentsi ajal parimate mahetootjate ja parimate mahetoodete väljakuulutamist peeti samuti igati asjakohaseks ja leiti, et sellega tuleks kindlasti ka edaspidi jätkata.

Mahepõllumajanduse infopäev ettevõtte külastusega

Tellimses: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi, jrk nr: 2

Aeg: 10.10.24 k 12:00-16:00

Koht: Ettevõtte By Dagö (Tubala) & Leigri väljak 5 seminarisaal (Kärdla), Hiiumaa

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahepollumajanduse-infopaev-hiiumaal/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäev algas Hiiumaa lavendlitalu (By Dagö) tutvustusega. Räägiti lavendlikasvatusest ja miks just selline suund valiti, tootearendusest ja turundusest. Ettevõtet tutvustasid Birthe ja Taavi Liivandi.

Infopäeva teises pooles räägiti aktuaalsetel mahetaime- ja maheloomakasvatuse teemadel. Räägiti nt uuematest mahetootmise nõuetest, mahetootmist puudutavate andmete esitamise ja dokumentide täitmisega seonduvatest küsimustest, PRIA e-põlluraamatu täitmisest, mullaproovide võtmisest, pärandniitude toetusega seonduvatest probleemidest. Päeva teise poole lektoriteks olid Ell Sellis ja Tiina Kattel, arutelu juhtis Merit Mikk.

Osalejad olid väga aktiivsed nii küsimuste esitamisel kui ka oma kogemuste jagamisel käsitletud teemade osas. Hiiumaal toimub põllumajandustootjatele vähe üritusi ning samaselt varem korraldatud üritustele, läks ka see infopäev plaanitud pikemaks ja huvipakkuvaid teemasid, mille kohta sooviti infot ja arutleda, oli veelgi. Ka osalejaid oli infopäeval rohkem kui registreerunud.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Infopäev sai väga positiivse tagasiside. Kuigi külastatud ettevõtte tegevusvaldkond oli samane vaid mõne üksiku osaleja tegevusvaldkonnaga, leiti, et saadud info tootearenduse ja turunduse teemadel on väga huvitav ka kõigi teiste valdkondade tootjatele. Palju positiivset tagasisidet sai infopäeva pärastlõunane osa. Toodi välja, et meeldis, et räägiti teemadest, millega mahetootjatel on probleeme olnud ja et kommentaare jagasid ka piirkondlikud maheinspektorid. Käsitletud teemasid peeti olulisteks, tehti ettepanekuid ja jagati oma kogemusi. Kiideti lektoreid.

Osalejad soovisid, et samaseid mahetootjatele suunatud infopäevi, kus kombineeritakse mõne ettevõtte külastus pärast toimuva pikema infovahetuse ja aruteluga, võiks Hiiumaal korraldada mitu korda aastas.

Mahemajanduse infopäev. 27.11

Aeg: 27.11.24 k 9:00-14:00

Koht: Otepää, William Willa seminarisaal

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemajanduse-infopaev-6/>

Sündmuse **lühikirjeldus**: Infopäev algas **mahetaimekasvatusega** seonduvate õigusaktide arutelu ja probleemsete küsimuste väljatoomisega. Samuti käsitleti taimekaitse seadusega seonduvat, kuna mahetootjatele on probleemiks tavapõldudel tehtavad taimekaitsetööd, kui tavapõllud piirnevad mahepõldudega.

Mahejärelevalve teemadel toimus aruteluring, kus kõik osalejad tõid välja oma kogemused ja tehti ettepanekuid, kuidas tootja poolt vaadatuna võiks taimekasvatuses järelevalve olla vähem koormav, kuid samas tõhus.

Kolmas oluline teema oli Euroopa Komisjoni tellitud strateegilise dialoogi raport tuleviku põllumajanduse ja põllumajanduspoliitika kohta, mis saab tõenäoliselt aluseks uue ÜPP ettevalmistamisel. Ettekanded tegid ja arutelu juhtisid Airi Vetemaa ja Merit Mikk Mahepõllumajanduse Koostöökogust.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud: Infopäev sai väga hea tagasiside. Osalejad leidsid, et väga oluline on viia läbi ka selliseid infopäevasid, kus on suurem rõhk arutelul ning tehti ka ettepanek korraldada infopäev, kus vaadeldakse laiemalt erinevate järelevalvevaldkondade temaatikat ning saab teha ettepanekuid, mida esitada süsteemi lihtsustamiseks ja tootjate halduskoormuse vähendamiseks. Esile

tõsteti ka strateegilise dialoogiga tutvumise olulisust, kuna see seab raamistiku poliitikakujundajatele ja kogu sektorile laiemalt. Ka edaspidi sooviti saada infot üle-euroopaliste poliitikaid mõjutavate algatuste ja õigusruumi muudatuste kohta. Taimekasvatustes sooviti edaspidi põllupäevi tootjate juurde, kes kasutavad edukalt nt minimeeritud harimist, kasvatavad vahekultuure, on edukad umbrohtude kontrolli all hoidmisel, süsiniku sidumisel jms. Võimalusel sooviti sellistel teemadel õppereise teiste riikide tootjate juurde. Samuti märgiti, et METK ja EMÜ võiks ellu viia rohkem maheviljeluse põldkatseid jm uuringud mahepõllumajanduse valdkonnas.

Mahemajanduse infopäev 4.12

Aeg: 04.12.24 k 11:00-14:30

Koht: hübriidne Zoom + Teaduse 2, Saku

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemajanduse-infopaev-7/>

Sündmuse **lühikirjeldus**:

Mahepõllumajandusliku käitlemise järelevalve teemalisel infopäeval andis Pille Edovald Põllumajandus- ja Toiduametist ülevaate mahekäitlemise erinevate valdkondade (töötlemine, turustamine, tootlustamine) olukorrast kahe viimase aasta kokkuvõttena.

Järelevalve tulemuste osas toodi välja peamised nõutele mittevastavused, kus suuremas osas oli tegu väiksemate puudujääkidega dokumentide vormistamisel. Arutati, kuidas käitlejad saaksid oma tegevusi paremini korraldada, et mittevastavusi vähendada. Tutvustati ka järelevalve raames võetud analüüside tulemusi ja viidati võimalikele ohukohtadele.

Airi Vetemaa Mahepõllumajanduse Koostöökogust tõi välja nii töötlemise, turustamise kui ka tootlustamise osas ettevõtjate poolt tõstatatud peamiseid probleemkohti, mis puudutasid nii kontrolle kui ka erinevate andmete registreerimist ja esitamist. Infopäev oli interaktiivne ja ettekannete raames toimus sisukas arutelu.

Osalejate **tagasiside** ja ettepanekud:

Osalejad pidasid sellist infopäeva väga vajalikuks, kus antakse põhjalik ülevaade sektoris toimuvast ning võimaldatakse piisavalt aega aruteluks (mistõttu kujunes ka infopäev ajaliselt pikemaks kui algselt planeeritud). Et osalejate hulgas olid nii Põllumajandus- ja Toiduameti esindajad kui ka maheorganisatsioonide ja erinevate käitlemisvaldkondade esindajad, oli võimalik anda mõlemapoolset tagasisidet ning ühtlasi ka plaanida tegevusi, kuidas mõlemad osapooled saavad oma tegevusi paremini ellu viia.

Kindlasti sooviti, et sarnased üritused jätkuksid ka järgnevatel aastatel. Tehti ka ettepanek koostada infomaterjal mahenõuetest turustamise valdkonnas tegutsejatele.

Mahemajanduse infopäev 17.12 (1)

Aeg: 17.12.24 k 10:30-13:30

Koht: hübriidne Zoom + Teaduse 2, Saku

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemajanduse-infopaev-8/>

Sündmuse lühikirjeldus:

Mahepõllumajandusliku tootmise järelevalve teemalisel infopäeval andis Maili Vodi Põllumajandus- ja Toiduametist ülevaate mahepõllumajanduse erinevate valdkondade (taimekasvatus, loomakasvatus, mesindus) olukorrast kahe viimase aasta kokkuvõttena. Nõuetele mittevastavusi on tootjate poolt üsna vähe, peamiselt seoses erinevate nõusolekute küsimisega. Tutvustati ka järelevalve raames võetud analüüside tulemusi ja viidati võimalikele ohukohtadele. Tutvustati ka PTA kontrollide ja andmebaasidega seotud arendustegevusi. Airi Vetemaa Mahepõllumajanduse Koostöökogust tutvustas tootjate seas tehtud järelevalvega seonduva küsitluse tulemusi ning ettevõtjate poolt tõstatatud peamiseid probleemikohti, mis puudutasid nii kontrole kui ka erinevate andmete registreerimist ja esitamist. Infopäev oli interaktiivne ja ettekannete raames toimus sisukas arutelu.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud:

Osalejad pidasid juba traditsiooniks saanud iga-aastast kokkuvõtlikku infopäeva väga oluliseks. Leiti, et saadud põhjalik ülevaade sektoris toimuvast on sektorile vajalik. Et osalejate hulgas olid nii Põllumajandus- ja Toiduameti esindajad kui ka maheorganisatsioonide ja erinevate käitlemisvaldkondade esindajad, oli võimalik anda mõlemapoolset tagasisidet ning ühtlasi ka plaanida tegevusi, kuidas mõlemad osapooled saavad oma tegevusi paremini ellu viia. Kindlasti sooviti, et sarnased üritused jätkuksid ka järgnevatel aastatel. Tootjate poolt sooviti bürokraatia vähendamist ja andmete esitamise lihtsustamist ning kliendiportaalis paremat arusaadavust.

Mahemajanduse infopäev 17.12 (2)

Aeg: 17.12.24 k 14:30-17:30

Koht: hübriidne Zoom + Teaduse 1, Saku

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/mahemajanduse-infopaev-veebis/>

Sündmuse lühikirjeldus:

Infopäeva alustati erinevatest õigusaktidest tulenevate probleemsemate keskkonnanõuete tutvustusega, mille tegi nõustaja Ell Sellis. Ta tõi välja nii loomakasvatuse kui ka taimekasvatusega seonduvaid nõudeid, millega tootjad on mõnevõrra hätta jäänud. Arutelu käigus tõstatati ka vajadus teha ettepanek veeseaduse muudatuseks, mis leevendaks teatud nõudeid pärandniitudel ja VPR-del karjatamise korral. Erinevate valdkondade järelevalvega (PTA, PRIA, KKA) seotud aspekte maheettevõtetes käsitlesid Merit Mikk ja Ell Sellis ning toimus ka aruteluring. Tootjad tõid välja kontrollide paljususe (sageli erinevad asutused või sama asutuse eri osakonnad kontrollivad suures osas sarnaseid aspekte), mõnedes ettevõtetes on aastas toimunud 7-8 kontrolli, mis on väiketootjatele väga koormav. Samuti peatuti sarnaste andmete mitmekordsel esitamisel eri ametkondadele.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud:

Osalejad pidasid infopäeva oluliseks. Tehti ettepanek käsitletud teemad/probleemid kokku võtta ja esitada sektoripoolsete ettepanekutena erinevatele ametkondadele. Leiti, et sarnaseid probleemsemaid nõudeid ja teemasid käsitlevaid infopäevaseid tuleks ka edaspidi korraldada. Positiivsena hinnati arutelu osa, kus sai arvamust avaldada ja teiste osalejate kogemusi kuulda. Edaspidi sooviti ka infopäevi, kus erinevate asutuste kontrollijad/kontrollid korraldavad ametnikud selgitavad kontrollitavaid aspekte ja kontrollide läbiviimise põhimõtteid.

MATERJALID:

Mahepõllumajandus Eestis 2023

Veebipõhine materjal ilmus juunis 2024.

Trükises anti eesti ja inglise keeles ülevaade mahepõllumajanduse arengust aastal 2023 erinevates valdkondades: taime- ja loomakasvatus, töötlemine, turustamine, tootlustamine. Lisaks tutvustatakse arengukavasid, teabelevi, teadusuuringuid ja teisi mahesektori valdkondi.

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- <https://www.pikk.ee/ilmus-mahepõllumajanduse-aastaraamat/>

Koostajad: Airi Vetemaa, Merit Mikk, Elen Peetsmann

Tõlke toimetaja: Stephen Greenwood

Fotod: Lauri Laan, Elen Peetsmann, Merit Mikk, Erki Lainjärv, iStock, erakogud

Väljaandja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus/
Mahepõllumajanduse Koostöökogu

ISBN 978-9949-9925-3-9 (pdf)

Mahepõllumajanduse leht nr 99, 1/2024 (ilmus oktoober 2024)

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- https://www.maheklubi.ee/upload/Editor/maheleht_99_1_24.pdf

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega,
ISSN 1406-9814

Sisukord:

- Strateegiline dialoog: Mahepõllumajandus kui jätkusuutliku põllumajanduse liider
- Mahepõllumajandus vajab pikaajalist strateegilist visiooni
- Mahepõllumajandus Euroopa tuleviku keskmes: 2024.a Euroopa Mahepõllumajanduse Kongress
- Parim mahetootja 2024 konkurss
- Mahetoidu turust Euroopas
- Eesti mahetoidu eksport 2023. a
- Mahetoodete import EL-i vähenes
- Kolm uut mahepõllumajandusprojekti
- Horisont Euroopa maheprojektid
- Kirjandus ja üritused

Mahepõllumajanduse leht nr 100, 2/2024 (ilmus detsember 2024)

Veebis: <https://www.maheklubi.ee/upload/Editor/maheleht100.pdf>

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös
Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega,

ISSN 1406-9814

Sisukord:

- Parimad mahetooted 2024
- Parimad mahetootjad 2024
- Tamme talu mahteest ja maheteekonnast
- Euroopa mahepõllumajandusauhinnad 2024
- Aastakonverentsil arutleti mahepõllumajanduse tuleviku üle
- Riigi tugi on andnud mahetoidu pakkumisele lasteaedades ja koolides hoo sisse
- Võrumaa lapsed söövad mahetoitu
- Mahepõllumajandus Lätis
- Uus uuring kinnitab mahepõllumajanduse juhtivat rolli põllumajanduse kliimaeesmärkide saavutamisel
- Ülevaade DOK uuringust: 45 aastat mahe- ja tavapõllumajanduse võrdlust
- Kirjandus ja üritused

Teabelehed

- Kuidas alustada mahepõllumajandusliku tootmisega
- Kuidas alustada mahepõllumajandusliku töötlemisega

Mis on mahepõllumajandus?

Mahepõllumajandus on keskkonnasäästlik ja elurikkuse säilimist toetav tootmisviis. Loomakasvatustes lähtutakse loomade heaolust ning taimakasvatustes ei kasutata sünteetilisi väetisi ja taimekaitsevahendeid.

Mis on mahetöötlemine?

Mahetöötlemisega on tegemist juhul, kui toote valmistamisel kasutatakse mahetoorainet ning töötlemine vastab mahepõllumajanduse nõuetele. Mahemärgistusega tooteid võib turustada ainult mahetunnustatud ettevõtja.